1951
నవంబర్, 26.

ఆడమ్ జి ఉమర్ దలాల్

వర్సెస్

బాంబే రాష్ట్రం

[సైయిద్ ఫజల్, మెహర్ చంద్ మహాజన్ మరియు వివియన్ బోస్ న్యాయమూర్తులు]

చట్టం

నేర విచారణ – శిక్ష – జరిమానా విధించడం – మార్గదర్శక సూత్రాలు – పరిస్థితులు నిందితుడి – నేరం మరియు జరిమాన మధ్య నిష్పత్తి – చెరసాలశిక్షతో కూడిన భారీ జరిమానాలు ఖండించబడెను – చీకటి బజారు – శిక్ష – సర్వోన్నత న్యాయస్థానం– ప్రాక్టీస్ – క్రిమినల్ అప్పీళ్లు –శిక్షలో జోక్యం.

హెడ్ నోట్:

శిక్ష యొక్క సరైన కొలత యొక్క నిర్ణయం తరచుగా చాలా కష్టతరమైన అంశం మరియు కఠినమైన మరియు నిశ్చతమైన నియమం విధించబడదు , ఎందుకంటే ఇది మార్గనిర్దేశం చేయవలసిన విచక్షణకు సంబంధించిన విషయం దీనిలో అనేక రకాల పరిగణనలు ఉంటాయి , కానీ న్యాయస్థానం ఎల్లప్పుడూ నేరం మరియు జరిమాన మధ్య నిష్పత్తి యొక్క ఆవశ్యకతను దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి.

జరిమానా విధించేటప్పుడు, నేరం యొక్క పాత్ర మరియు పరిమాణానికి సంబంధించి ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న వ్యక్తులకు సంబంధించి న ఆ ఆర్థిక పరిస్థితులను పరిగణలోకి తీసుకోవడం అవసరం మరియు నేరము యొక్క పరిమాణం ఎక్కడైతే గణనీయమైనదో, చరసాల శిక్ష విధించబడుతుంది, దానితో పాటు అసాధారణమైన కేసులలో తప్ప అధిక జరిమానా ఉండకూడదు.

బ్లాక్ మార్కెటింగ్ నేరం ఈ దేశంలో చాలా సాధారణంగా ప్రస్తుత పరిస్థితిలో ప్రబలంగా ఉన్నప్పటికీ మరియు అది ఒక వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా గుర్తించబడినప్పుడు దాని విషయంలో శిక్ష గూర్చి ఎటువంటి ఉదాసీనత చూపరాదు. మరియు కొంత తీవ్ర మైన శిక్ష సముచితంగా విధించవచ్చు, ఇంకా, ఒక గణనీయమైన చెరసాలశిక్ష, ప్రత్యేకించి ఒక కమిషన్ ఏజెంట్ కు విధించబడినప్పుడు, అనవసరంగా భారీ జరిమానాలు విధించడం కొంతమందికి సమర్ధించ బడవచ్చు, కానీ ప్రదాన అధికారుల విషయంలో ఎంతమాత్రం వర్తించదు.

అసాధారణమైన కఠిన శిక్షలు ఉన్న కేసులలో తప్ప చేసిన నేరాలకు విధించిన శిక్ష విషయంలో ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా జోక్యం చేసుకోవడం అత్యున్నత న్యాయస్థానం పద్ధతి కాదు, మితిమీరిన కఠిన శిక్షల వలన న్యాయము జరగదు. [ఈ కేసుల్లో న్యాయస్థానం జోక్యం చేసుకుంది మరియు విధించిన జరిమానాలు చాలా భారీగా మరియు చాలా ఎక్కువగా చేసిన నేరాలకు అసమానముగా ఉన్నందున శిక్షలను తగ్గించింది.]

క్రిమినల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి: క్రిమినల్ అప్పీల్స్ నం.54 మరియు 55/1951 బాంబేలోని ఉన్నత న్యాయస్థానం తేది 11 ఏప్రిల్, 1951 నాటి తీర్పులు మరియు ఉత్తర్వులు (బావ్డేకర్ మరియు చైనాని న్యాయమూర్తులు) క్రిమినల్ అప్పీల్స్ నెం.88 మరియు 89 /1951 లో జారీ చేయగా, దానికి వ్యతిరేకంగా ఈ అప్పిళ్ళు దాఖలైనవి అప్పీలుదారు తరపున హెచ్ జె. ఉమ్రిగర్. ప్రతివాది తరపున జింద్రా లాల్.

తేది 1951, నవంబర్ 26న, న్యాయస్థానం తీర్పు వెలువరించిరి.

మహాజన్, న్యాయమూర్తి. ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా దాఖలైన ఈ రెండు అప్పీళ్లు కేవలం శిక్ష గూర్చి లేవనెత్తిన ప్రశ్నకు మాత్రమే పరిమితం చేయబడ్డాయి. క్రిమినల్ అప్పీల్ నం. 54/1951 కి దారితీసిన కేసు నం. 1783/P/1951 లో, అప్పీలుదారు ఆడమ్‌జీ ఉమర్ దలాల్‌తో పాటు మరో ఐదుగురి పై ఈ క్రింది ఆరోపణలపై విచారణ జరిగింది: -

"మొదట, మీరు బొంబాయిలో డిసెంబరు 29, 1949లో లేదా ఆ రోజున, అత్యవసర సరకులు (తాత్కాలిక అధికారాలు) చట్టం, 1946 కింద తేదీ 27-1-46 నాడు జారీ చేసిన ప్రభుత్వ నోటిఫికేషన్ నం. 342/ఐవి బి కి విరుద్ధంగా, బాంబే రాష్ట్రం నుండి జల్నాకు రైలు ద్వారా ఎగుమతి చేయడానికి ప్రయత్నించారు, బొంబాయి రాష్ట్రం యొక్క పరిమితికి మించిన ప్రదేశం, జల్నకు 50 బ్యారెల్స్ కిరోసిన్ ఆయిల్, దాని గూర్చి ఎటువంటి అనుమతి లేకుండా, దానిని డీజిల్ ఆయిల్ అని అది వేగవంతమైన చమురు అని తప్పుడు వివరణతో ఎగుమతి చేసిరి. తద్వారా అవసరమైన సరుకులు (తాత్కాలిక అధికారాలు) చట్టంలోని 7 మరియు 8 విభాగాలు కింద శిక్షార్హమైన నేరం చేసిరి.

రెండవది, మీరు బొంబాయిలో, 1949 డిసెంబర్ 29వ తేదీన డీజిల్ చమురును అతి వేగ మైన డీజిల్ చమురని తప్పుగా వివరించడం లేదా ద్వారా 50 బ్యారెల్ల కిరోసిన్ చమురును రైలు ద్వారా ఎగుమతి చేయడానికి ప్రయత్నించారు మరియు ఒకరికొకరు సహకరించారు. పేర్కొన్న నేరం చేయడం వలన మీరు తద్వారా భారతీయ రైల్వే చట్టంలోని సెక్షన్ 106 మరియు 107 ప్రకారం మరియు, భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని విభాగం 114 క్రింది శిక్షర్హమైన నేరానికి పాల్పడిరి.

కేసుల నంబర్లు 1784/వి మరియు 1785/వి/1950లో , అప్పీలుదారుడు వరుసగా 50 మరియు 15 బ్యారెళ్ల కిరోసిన్ చమురుకు సంబంధించి ఇలాంటి ఆరోపణలపై అదే వ్యక్తులతో పాటు విచారించబడెను. ఈ రెండు కేసులు, అప్పీల్ నం.55/1951 దాఖలు చేయుటకు దారితీశాయి.

ఈ మూడు కేసులు తలెత్తిన పరిస్థితులు ఇవి : తేది 29 డిసెంబర్, 1949న, వివరణ యిచ్చిన 50, 50 మరియు 15 బ్యారెళ్ల మూడు సరుకులను అతి వేగవంతమైన డీజిల్ చమురు అన్న వివరణతో వాడి బందర్ నుండి బుక్ చేశారు , వాస్తవానికి వాటిలో కిరోసిన్ ఆయిల్ ఉంది మరియు జల్నాకు పంపించాల్సి ఉంది. ఈ సమాచారం అందుకున్న పోలీసులు రైల్వే వ్యాగన్‌లను తెరిచి అందులో ఉంచిన బారెల్స్‌ను స్వాధీనం చేసుకున్నారు. నిందితులు 2, 3 మరియు 4 మంది కమీషన్ ఏజెంట్ల సంస్థలో సభ్యులు. వారు ముగ్గురు వేర్వేరు ప్రధాన అధికారులు తరపున సన్‌బీమ్ చమురు కంపెనీ నుండి బ్యారెల్స్ చమురును కొనుగోలు చేశారు. మొదటి నిందితుడు ఈ సంస్థల్లో ఒకదానికి ప్రతినిధి. నిందితులు 5 మరియు 6 సప్లయర్ కంపెనీకి చెందిన గోడౌన్ కీపర్ మరియు అసిస్టెంట్ గోడౌన్ కీపర్. స్వాధీనం చేసుకున్న అన్ని బారెల్స్‌లో "ప్రకాష్ ట్రేడ్స్ హై స్పీడ్ డీజిల్ ఆయిల్ , యుఎస్ఎ" అని గుర్తు ఉన్న ది. మూడవ నిందితుడు 100 బ్యారెళ్లను తొలగించడానికి రెండు లారీలను సిద్ధం చేశాడు మరియు వాటిని లారీలలో లోడ్ చేసి, దాడి బందర్ లో ఫార్వార్డింగ్ మరియు కార్టింగ్ ఏజెంట్‌గా ఉన్న సాక్షి సత్తార్ లతీఫ్‌కు అందించారు. బందర్, హైదరాబాద్ రాష్ట్రం లో గల జల్నా కోసం ఈ బారెల్స్‌ను మూడవ లాట్ 15 బ్యారెల్స్ తో పాటు బుక్ చేయమని మూడవ నిందితుడికి సూచించాడు. మొదటి నిందితుడి తరపున కొనుగోలు చేసిన 50 బ్యారెళ్లకు సంబంధించిన సరుకుల నోట్‌లో అతని సంస్థ. సరుకు రవాణాదారు గా చూపబడెను మరియు సరుకుదారుడు స్వయంగా ఉన్నారు. సరుకు నోట్‌పై సత్తార్ లతీఫ్ సంతకం చేశారు. ఈ పత్రాలలో వస్తువులను హై స్పీడ్ డీజిల్ చమురుగా అభివర్ణించారు. మిగతా రెండు సరుకులకు సంబంధించి ఇలాంటి సరుకు ఒప్పంద గమనికలు మరియు ఇబ్బంది కర పరిస్తితి గమనికలు తయారు చేయబడ్డాయి. బాంబే రాష్ట్రం వెలుపల ఏ ప్రదేశానికైనా కిరోసిన్ ఆయిల్ ఎగుమతి చేయడంపై నిషేధంవ వుంది, అన్ని బారెల్స్‌పై తెల్లటి పెయింట్ ఉంది , అది కొత్తగా చేసినట్లు కనిపించింది మరియు బారెల్స్ పై పెయింట్ క్రింద "కిరోసిన్ చమురు" అనే పదాలు కనిపించాయి. ఈ వాస్తవాలపై ప్రాసిక్యూషన్ మొత్తం ఆరుగురు నిందితులపై పైన పేర్కొన్న అభియోగాలపై వరుసగా 50, 50 మరియు 15 బారెళ్ల మూడు సరుకులకు సంబంధించి మూడు వేర్వేరు కేసులను ప్రారంభించింది, వారందరూ నిర్దోషులమని వెదుకున్నారు.

ఐదవ నిందితుడు , నిందితులు 2 మరియు 3 తనకు డెలివరీ ఆర్డర్‌ను తీసుకొచ్చారని , హై స్పీడ్ డీజిల్ చమురును డెలివరీ చేయమని డెలివరీ ఆర్డర్ చేయమని అడిగారని , అయితే వారి అభ్యర్థన మేరకు అతను కిరోసిన్ చమురును డెలివరీ చేశానని చెప్పాడు. మొదటి నిందితుడు రెండో నిందితుడి ద్వారా తన

సంస్థ తరపున 65 బ్యారెళ్ల హైస్పీడ్ డీజిల్ చమురుకు ఆర్డర్ ఇచ్చానని అంగీకరించాడు , అయితే ఆరోపించబడిన కిరోసిన్ నూనె డెలివరీ గురించి తనకు తెలియదన్నారు. సన్‌బీమ్ చమురు కంపెనీలో 65 బ్యారెళ్లకు డీజిల్ చమురు ఆర్డర్ చేసి కంపెనీ నుంచి డెలివరీ ఆర్డర్ పొంది మూడో నిందితుడికి కంపెనీ గోడౌన్ నుంచి బ్యారెళ్లను డెలివరీ చేసేందుకు పంపినట్లు రెండో నిందితుడు చెప్పాడు. డీజిల్ చమురుకు బదులు కిరోసిన్ నూనె డెలివరీ చేయమని ఐదో నిందితుడికి చెప్పడాన్ని ఆయన ఖండించారు. రెండో నిందితుడి సూచనల మేరకు బారెల్స్‌ను డెలివరీ చేసి రెండు లారీల్లో వాడి బందర్‌కు పంపినట్లు మూడో నిందితుడు అంగీకరించాడు. బారెల్స్‌లో కిరోసిన్ చమురు ఉందని తెలుసుకుని ఆశ్చర్యానికి గురయ్యాడు. డీజిల్ చమురుకు బదులు కిరోసిన్ చమురును డెలివరీ చేయమని తాను ఎప్పుడూ కంపెనీని కోరలేదని ఆయన ఖండించారు. నాల్గవ నిందితుడు వ్యక్తిగతంగా లావాదేవీల్లో పాల్గొనలేదని , ఎలాంటి నేరం చేయలేదని చెప్పాడు. ఐదో నిందితుడు ఆదేశించిన విధంగానే తాను బారెల్స్‌ను పంపిణీ చేశానని మరియు ఎలాంటి నేరం చేయలేదని ఆరో నిందితుడు పేర్కొన్నాడు. ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేట్ నిందితులు 2,3 మరియు 5 అను వారిపై మోపబడిన ఆరోపణలపై దోషులుగా నిర్ధారించారు మరియు నిందితులు 1, 4 మరియు 6 పైన కొంత సందేహం ఉన్నందునవారిని నిర్దోషులుగా విడుదల చేశారు.

ఈ రెండు అప్పీళ్లలో అప్పీలుదారు (నిందితుడు 3)కి ఈ క్రింది శిక్షలు విధించబడెను:-

1. కేసు నం. 1753-పి/1950 కేసులో అతనికి ఆరు నెలల కఠిన కారాగార శిక్ష మరియు రూ 15,000 జరిమానా, చెల్లించని పక్షంలో ఆరు నెలల కఠిన కారాగార శిక్ష, అవసరమైన సరుకులు (తాత్కాలిక అధికారాలు) చట్టంలోని విభాగం 7 మరియు 8 కింద అనుభవించాల్సి ఉంటుంది. భారతీయ రైల్వే చట్టంలోని సెక్షన్ 106 కింద రూ.1000/- జరిమానా అతనికి విధించబడెను మరియు అట్లుచేయుటలో విఫలమైతే అయితే అతను ఒక నెల చెరసాలశిక్ష అనుభవించవలసి ఉంటుంది.

2. కేసు నం.1784-పి/1950లో, అవసరమైన సామాగ్రి (తాత్కాలిక అధికారాలు) చట్టంలోని విభాగం 7 మరియు 8 కింద అతనికి ఆరు నెలల కఠిన కారాగార శిక్ష మరియు రూ. 15,000/- జరిమానా విధించబడింది మరియు అట్లు చేయుటలో విఫలమైతే అయితే ఆరు నెలల కఠిన కారాగార శిక్ష విధించబడును రైల్వే చట్టం ప్రకారం అతనికి రూ. 1000/- జరిమానా విధించబడును మరియు విఫలమైతే అతనికి ఒక నెల చెరసాలశిక్ష విధించబడును.

3. కేసు నం.1785-P/1950లో, అవసరమైన సామాగ్రి (తాత్కాలిక అధికారాలు) చట్టంలోని సెక్షన్ 7 మరియు 8 కింద అతనికి ఒకరోజు చెరసాలశిక్ష మరియు రూ. 10,000/- జరిమానా విధించబడింది,

మరియు విఫలమైతే అయితే ఆరు నెలల కఠిన కారాగార శిక్ష విధించబడును రైల్వే చట్టం ప్రకారం అతనికి రూ.300/- జరిమానా విధించబడును. మరియు విఫలమైతే అతనికి ఒక నెల చెరసాలశిక్ష విధించబడును. ఫలితంగా ఈ 115 బ్యారెళ్ల చమురుకు సంబంధించి సంచిత జరిమానా రూ. 42,300/- చెరసాల శిక్షతో పాటు అప్పీలుదారు కు విధించబడింది. శిక్షను విధిస్తున్నప్పుడు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేట్ ఈ క్రింది విధంగా గమనించారు:-

"ఇలాంటి బ్లాక్ మార్కెట్ లావాదేవీలు గుర్తించినప్పుడు అణిచివేయబడాలి, లేకపోతే సామాన్యుడు ఈ మహమ్మారి నుండి తప్పించుకోలేడు."

అప్పీల్‌లో ఐదవ ముద్దాయిపై విధించిన జరిమానాను రద్దు చేయడం మినహా నేరారోపణలు మరియు శిక్షలు కొనసాగించ బడ్డాయి. నేరం జరిగిన విధానం మరియు బొంబాయి రాష్ట్రం వెలుపల కిరోసిన్ పంపడానికి ప్రయత్నించినందుకు స్పష్టంగా బ్లాక్ మార్కెట్‌లో విక్రయించడానికి ప్రయత్నించినందున విధించిన శిక్షలను మితిమీరినవిగా పరిగణించలేమని ఉన్నత న్యాయస్థానం పేర్కొంది.

శిక్ష యొక్క సరైన నిర్దేశాలను నిర్ణయించడం తరచుగా చాలా కష్టతరమైన అంశం మరియు కఠినమై మరియు నిశ్చితమైన నియమం విధించబడదు, ఇది విచక్షణకు సంబంధించిన విషయం, ఇది వివిధ పరిశీలనల ద్వారా మార్గనిర్దేశం చేయబడుతుంది, కానీ న్యాయస్థానాలు ఎల్లప్పుడూ నేరం మరియు జరిమాన మధ్య నిష్పత్తి యొక్క ఆవశ్యకతను గుర్తుంచుకోవాలి. జరిమానా విధించేటప్పుడు, నేరం యొక్క స్వభావం మరియు పరిమాణానికి సంబంధించి నిందితుల ఆర్థిక పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం అవసరం, మరియు గణనీయమైన చరసాలశిక్ష విధించబడినప్పుడు, అసాధారణమైన కేసులలో తప్ప దానితో పాటు అధిక జరిమానా విధించకూడదు. ఈ కేసుల్లో వీటిని పరిగణనలోకి తీసుకోకపోవడం, బ్లాక్ మార్కెటింగ్ అనే దుర్మార్గాన్ని అణిచివేసి, ఈ మహమ్మారి నుండి సామాన్యుడిని విముక్తి చేయాలనే అత్యుత్సాహం శిక్షా ప్రమాణాల నిర్ణయంలో న్యాయనిపుణులను కలవరపెట్టినట్లు మాకు అనిపిస్తుంది.

అప్పీలుదారు ఈ లావాదేవీలలో మొదటి ముద్దాయి మరియు ఇతర ప్రధా నధికారుల తరపున కమిషన్ ఏజెన్సీ సంస్థ సభ్యుని హోదాలో వ్యవహరిస్తున్నారు. ఈ ఒప్పందంలో దాని కమీషన్ అమ్మకపు ధరపై సగం శాతం అని మా ముందు చెప్పబడింది. నిందితుడి ఆర్థిక పరిస్థితిపై ఎలాంటి ఆధారాలు లేవు. ఈ భారీ జరిమానాలో కొంత భాగాన్ని కూడా చెల్లించడం అతనికి అసాధ్యమని అతని తరపు న్యాయవాది

గట్టిగా నొక్కి చెప్పారు. బ్లాక్ మార్కెట్‌లో చమురు అమ్మకం ద్వారా వచ్చే లాభం సాధారణ వ్యాపార లావాదేవీలలో ప్రధా నధికారులకు వెళ్తుంది, కానీ దాని పరిమాణము తెలియదు అది రికార్డులో కనుగొనబడలేదు. ఈ పద్ధతి ద్వారా కిరోసిన్ చమురు పొంది లబ్ధి పొందాలనుకున్న మొదటి నిందితుడు నిర్దోషిగా విడుదలై మన ముందు లేడు. ఎవరి తరపున చమురు కొనుగోలు చేయబడెను అట్టి ఇతర వ్యక్తులను విచారణకు తీసుకురాలేదు. ఈ పరిస్థితులలో అప్పీలుదారుపై ఇంత భారీ జరిమానాలు విధించడాన్ని సమర్థించే అంశాలు రికార్డులో లేవు మరియు ఇవి జరిగిన నేరాలకు చాలా అసమానమైనవిగా మాకు అనిపించుచున్నవి.

ప్రస్తుత తరుణంలో ఈ దేశంలో బ్లాక్ మార్కెటింగ్ నేరం చాలా సాధారణంగా ఉంది అనడంలో సందేహం లేదు మరియు అది ఒక వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా గుర్తించబడినప్పుడు, శిక్ష విషయంలో ఎటువంటి ఉదాసీనత చూపకూడదు, కొంత తీవ్రమైన శిక్ష సముచితంగా విధించవచ్చు. అయితే, మా అభిప్రాయం ప్రకారం, అయిన అప్పీలుదారుకు గణనీయమైన కారాగార శిక్ష విధించబడినప్పుడు , కమీషన్ ఏజెన్సీ తరగతికి చెందిన వ్యక్తి, ప్రధానాధికారుల విషయంలో కొంత వరకు సమర్థించబడగల అనవసరమైన భారీ జరిమానాలు విధించబడలేదు. శిక్షలు అనవసరంగా కఠినంగా ఉండి , న్యాయానికి ముందడుగు వేయని అసాధారణమైన సందర్భాల్లో తప్ప , చేసిన నేరాలకు విధించే శిక్షల విషయంలో ప్రత్యేక అనుమతితో జోక్యం చేసుకోవడం ఈ న్యాయస్థానం పద్ధతి కాదు.

పైన పేర్కొన్న కారణాల దృష్ట్యా , అప్పీలుదారుపై న్యాయమూర్తి విధించిన జరిమానాలు మరియు ఉన్నత న్యాయస్థానం ద్వారా అన్ని కేసులలో సమర్థించబడిన జరిమానాలు ఈ క్రింది విధంగా తగ్గిస్తే అది న్యాయము జరిగించునని మేము భావిస్తున్నాము:-

నంబరు 1783-P/1950, లో జరిమానా శిక్ష రూ. 15000/- నుండి రూ. 1000/- కి తగ్గించబడింది. మరియు అట్లు కట్టుటలో విఫలమైతే అతను ఒక నెల చెరసాలశిక్షను అనుభవించవలెను.

కేసు నంబరు 1784-P/1950 లో కూడా జరిమానా రూ. 15000/- నుండి రూ. 1000/- కి తగ్గించబడింది. మరియు విఫలమైతే అతను ఒక నెల చరసాలశిక్ష అనుభవిస్తాడు.

అదే విధంగా , కేసు నం. 1785-P/1950లో, జరిమానా శిక్ష రూ. 1000/- కు తగ్గించబడెను అట్లు చేయుటలో విఫలమైతే అతను ఒక నెల చెరసాలశిక్షను అనుభవించవలెను.

భారతీయ రైల్వే చట్టం ప్రకారం అన్ని కేసుల్లో జరిమానాలు ఒక సంచిత జరిమానా రూ. 2300/- కు జరిమానా బదులుగా రూ. 1000/- జరిమానా చెల్లించాలి, చెల్లించని పక్షంలో ఒక నెల చెరసాలశిక్ష అనుభవించాల్సి ఉంటుంది. అన్ని ఇతర అంశాలలో అప్పీళ్లు విఫల మైనవి మరియు కొట్టివేయబడెను.

శిక్షలు తగ్గించబడ్డాయి.

అప్పిలెంట్ తరపున, గంపత్ రాయ్.
ప్రతివాది తరపున, పి.ఏ.మెహ్తా